

Nota reserves en voorzieningen 2023
Gemeente Boekel

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1. Doel	2
2. Begripsbepaling reserves en voorzieningen	3
2.1. Eigen vermogen	3
2.2. Vreemd vermogen	3
2.3. Reserves.....	3
2.4. Voorzieningen.....	3
2.5. Overzicht verschillen reserves en voorzieningen	4
3. Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen.....	5
3.1. Overzicht beleidsuitgangspunten	5
4. Indelen reserves en voorzieningen gemeente Boekel	7
4.1. Indeling reserves en voorzieningen gemeente Boekel	7
4.1.1. Algemene reserves.....	7
4.1.2. Bestemmingsreserves	7
4.1.3. Voorzieningen.....	7
Bijlage 1: Onderbouwing van de reserves en voorzieningen	8
Reserves.....	8
Voorzieningen.....	9

1. Inleiding

Aan de raadsleden van de gemeente Boekel,

Deze nota gaat over het reserve- en voorzieningenbeleid van onze gemeente. Hierin staat wat wel en niet is toegestaan als het om reserves en voorzieningen gaat. Het beleid wordt deels gevormd door wettelijke kaders en deels door invulling van de gemeente.

De wettelijke kaders zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit besluit bevat uitgebreide wettelijke bepalingen waaraan de begroting en de verantwoordingsdocumenten van de gemeente moet voldoen. Ter aanvulling hierop is er een commissie BBV in het leven geroepen. De commissie BBV moet zorgdragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV.

Daarnaast heeft elke gemeente een financiële verordening. Deze omvat de uitgangspunten voor het financiële beleid. Ook regelt de gemeente hierin het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Onze financiële verordening regelt dat minstens een keer per raadsperiode een nota reserves en voorzieningen aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden. In de nota worden de kaders vermeld voor de vorming van reserves en voorzieningen.

1.1. Doel

Het doel van deze nota is het beleidskader van reserves en voorzieningen voor de komende jaren vast te stellen. Wij geven in deze nota inzicht in de wijze hoe wij omgaan met reserves en voorzieningen. Reserves en voorzieningen zijn weliswaar een buffer voor bijvoorbeeld het afdekken van risico's. Stortingen van middelen in de reserves en voorzieningen leggen beslag op de gemeentelijke middelen en zijn daardoor niet meer beschikbaar voor een ander doel. Het door u vastgestelde beleid moet bijdragen aan een goede beheersing van de reserves en voorzieningen van de gemeente.

2. Begripsbepaling reserves en voorzieningen

2.1. Eigen vermogen

Het eigen vermogen is het verschil tussen de bezittingen en schulden van onze gemeente. Dit bedrag kan zowel positief als negatief zijn. Bij een positief eigen vermogen zijn de bezittingen groter dan de schulden. Het eigen vermogen is dus niet het geld wat op een bankrekening staat.

2.2. Vreemd vermogen

Het vreemd vermogen omvat de verplichtingen en schulden die onze gemeente heeft. Ook omvat het door derden beschikbaar gestelde middelen zoals bankkredieten, verplichtingen aan crediteuren en leningen. De voorzieningen die een gemeente instelt vallen ook onder het vreemd vermogen.

2.3. Reserves

Het BBV onderscheidt twee soorten reserves:

- Algemene reserves: reserves waaraan geen bestemming is gegeven.
- Bestemmingsreserves: reserves waaraan u als raad een specifieke bestemming gaf.

De verantwoordelijkheid voor het instellen van reserves ligt bij u als raad. Bij een reserve gaat het om vrij besteedbaar eigen vermogen.

2.4. Voorzieningen

Voorzieningen geven dekking van onvermijdelijke toekomstige uitgaven. Een voorziening moet dan wel het gevolg zijn van een zekere gebeurtenis. Dit kan bijvoorbeeld het aangaan van een verplichting zijn.

In tegenstelling tot reserves is de vorming van een voorziening gebonden aan strikte regels. Er bestaat een beperkt aantal mutaties waarbij we een voorziening mogen vormen. Dit betreft voor:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is te schatten. Hier gaat het om concreet bestaande verplichtingen, waarvan uitsluitend de precieze omvang onzeker is, bijvoorbeeld voorziening pensioenen wethouders.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten. Hier gaat het om lasten die voortvloeien uit risico's die samenhangen met bedrijfsvoering, de risico's moeten voortkomen uit gebeurtenissen die vóór balansdatum hebben plaatsgevonden. Een voorbeeld is de voorziening dubieuze debiteuren.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. Ze hebben betrekking op verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, bijvoorbeeld onderhoudsvoorziening gebouwen.
- Van derden verkregen middelen, die specifiek besteed moeten worden (geoormerkt).
- Bijdragen aan een toekomstige vervangingsinvesteringen. Vereist is dat het gaat om investeringen met een economisch nut. Daarnaast moeten wij de mogelijkheid hebben om voor de kosten van de vervanging een heffing in te stellen.

Het BBV verplicht daarnaast ook tot de vorming van voorzieningen. We zijn verplicht om een voorziening te vormen voor van derden ontvangen en nog niet uitgegeven gelden met een specifiek bestedingsdoel. Uitgezonderd van deze verplichting zijn voorschotten ontvangen van Europese en Nederlandse overheidslichamen.

Zoals aangegeven hebben voorzieningen een verplicht karakter en ontbreekt de keuzevrijheid. Dit beperkt de handelingsruimte ten aanzien van voorzieningen enorm. De verantwoordelijkheid voor het instellen van een voorziening ligt, binnen de geldende budgettaire kaders, bij het college.

2.5. Overzicht verschillen reserves en voorzieningen

	Reserve	Voorziening
Vermogenspositie	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Bestemming	Vrij besteedbaar	Verplichte bestedingsrichting
Bestemmingswijziging	Mogelijk	Niet mogelijk
Verantwoordelijkheid	Raad	College
Financiële onderbouwing	Niet verplicht (wel aanbevolen)	Verplicht
Vorming	Door besluit van de raad	Door besluit van het college
Opheffen	Door besluit van de raad	Door besluit van het college
Storing/vermeerdering	Resultaatbestemming ¹	Resultaatbepaling ² (dotatie is een last in de exploitatie)
Onttrekking	Resultaatbestemming	Rechtstreeks ten laste van de voorziening (balansmutatie)
Vermindering	Resultaatbestemming	Resultaatbepaling (vermindering is een bate in de exploitatie)

¹ Resultaatbestemming acties zijn niet een last of een baten voor de exploitatie.

² Resultaatbepaling acties zijn wel een last of een baten voor de exploitatie.

3. Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen

De gemeente Boekel beschikt over enkele reserves en voorzieningen. Een gedeelte van de gemeentelijke gelden dat hierin zit is geormerkt. Gelden die geormerkt zijn kunnen niet uitgegeven worden aan andere zaken, dan waarvoor ze bedoeld zijn. Deze gelden leggen beslag op het vrij besteedbare vermogen van de gemeente.

Om te voorkomen dat we onnodig beslag leggen op het vermogen van de gemeente hanteert de gemeente Boekel aanvullend op de wettelijke bepalingen nog enkele beleidsuitgangspunten. Deze uitgangspunten zorgen ervoor dat we beslissingen nemen op een verantwoorde en doordachte manier. Hieronder treft u een toelichting aan van onze beleidsuitgangspunten.

3.1. Overzicht beleidsuitgangspunten

De beleidsuitgangspunten zijn:

1. Instelling en opheffing van reserves en voorzieningen

Bij de instelling van zowel reserves als voorzieningen moeten we minimaal de volgende informatie verstrekken:

- a. Het specifieke doel waarvoor we de voorziening of reserve vormen.
- b. De aard en wijze van stortingen.
- c. De aard en wijze van bestedingen (structureel of incidenteel), inclusief een onderbouwing daarvan.
- d. De (maximale) omvang van de reserve of voorziening.
- e. De looptijd van de reserve of voorziening.

2. Kritische beoordeling en beperking van het aantal reserves en voorzieningen

Het aantal reserves en voorzieningen houden we zo beperkt mogelijk. Dit moet de transparantie en duidelijkheid van de gemeentefinanciën vergroten. Ook voorkomt dit onnodige beslaglegging op de gemeenschapsgelden. Om dit te bereiken hanteren we de volgende beleidsuitgangspunten:

- a. De minimale omvang voor de vorming van een bestemmingsreserve bedraagt € 25.000
- b. We heroverwegen reserves en heffen deze eventueel op als:
 - i. op een reserve gedurende een jaar geen mutatie plaats vond;
 - ii. op som van de mutaties op de reserve in twee jaar lager is dan € 25.000; of
 - iii. de stand van de reserve lager is dan € 25.000.
- c. Reserves en voorzieningen beoordelen we bij de jaarrekening op hun toereikendheid, nu en noodzaak.
- d. Bij de jaarrekening toetsen we voorzieningen of hun omvang aansluit bij de omvang van de verplichting op het risico. Als hieruit een afwijking naar voren komt, dient op basis van het BBV een correctie plaats te vinden.

3. Raming van stortingen en onttrekkingen

Stortingen in voorzieningen zijn gebaseerd op een verlichting (onderhoudsplannen en overige verplichtingen). Onttrekkingen uit voorzieningen vinden plaats om te kunnen voldoen aan verplichtingen. Jaarlijks moet bepaald worden of het saldo van de voorziening van correct omvang is. Bij besluit van u als raad ramen we stortingen en onttrekkingen (inclusief wijzigingen) van reserves. De werkelijke stortingen en onttrekkingen mogen afwijken. Zij mogen alleen nooit meer bedragen dan de door u als raad geraamde bedragen. Bij een afwijking van een raming leggen we achteraf via de jaarrekening verantwoording af.

4. Negatieve reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen mogen niet negatief zijn. Onttrekkingen uit reserves en voorzieningen zijn alleen toegestaan zover de stand dat toelaat.

5. Behandeling van voorzieningen

Toevoegingen aan voorzieningen gebeuren ten laste van het programma, waarop de gelden zijn ontvangen of waaruit de verplichting voortkwam. Voorzieningen kunnen op basis van een van de volgende twee motieven wijzigen:

- a. Op basis van aanpassingen aan een nieuw noodzakelijk niveau.
- b. Aanwending van de middelen uit de voorziening voor het doel waarvoor we deze instelden.

6. Toevoeging van rente aan reserves en voorzieningen

We doen geen rentetoevoegingen aan reserves en voorzieningen.

4. Indelen reserves en voorzieningen gemeente Boekel

4.1. Indeling reserves en voorzieningen gemeente Boekel

4.1.1. Algemene reserves

De algemene reserves worden gevormd door het rekeningresultaat. U als raad heeft de vrijheid om hier een bepaalde bestemming aan te geven. Wij onderscheiden twee categorieën aan algemene reserves:

- Algemene reserve vrij besteedbaar
 - o Deze reserve is de enige zonder een specifieke functie.
- Algemene reserve risicodekking
 - o Deze reserve in deze categorie heeft als functie het bieden van weerstandsvermogen voor het opvangen risico's van de gemeente.
 - o Het risicoprofiel actualiseren we in de planning en control cyclus. Als de algemene weerstandsreserve zich buiten een aan de hand van het risicoprofiel vastgestelde omvang beweegt vindt er een correctie plaats. Deze correctie vindt ten laste of ten gunste van de Algemene reserve vrij besteedbaar plaats.

4.1.2. Bestemmingsreserves

Aan bestemmingsreserves kunnen we verschillende functies geven. Onze gemeente onderscheidt twee categorieën van bestemmingsreserves:

- Bestemmingsreserves met egalisatiefunctie
 - o Deze hebben als doel om ongewenste schommelingen in de exploitatie op te vangen. De reserves zorgen voor een egalisatie van schommelingen in tarieven en kosten.
- Overige bestemmingsreserves
 - o Hieronder vallen de reserves waarvan het bestedingsdoel vast ligt. Er bestaat op het moment van vorming echter nog geen verplichting jegens derden.

4.1.3. Voorzieningen

Zoals eerder aangegeven stelt het BBV aan de vorming van voorzieningen eisen. Aan de hand van deze eisen hanteren we de volgende categorieën:

- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's;
- Voorzieningen voor het egaliseren van kosten (op basis van een plan);
- Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifieke besteding.

Bijlage 1: Onderbouwing van de reserves en voorzieningen

Reserves

Algemene reserve	
Aard en reden:	De algemene reserve is bestemd voor opvang van tekorten en als buffer voor risico's, waarvoor geen voorziening is getroffen.
Toevoegingen:	Rekeningresultaat
Onttrekkingen:	Rekeningresultaat
Omvang:	Minimale omvang € 2.000.000
Duur:	Niet van toepassing

Reserve grondbedrijf	
Aard en reden:	De algemene reserve grondbedrijf is bestemd voor opvang van risico's in de grondexploitatie, die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen. Voor de inschatting van de benodigde omvang hiervan wordt uitgegaan van een jaarlijkse op te stellen risico-inventarisatie in relatie tot het gewenste weerstandsvermogen.
Toevoegingen:	Rekeningresultaat
Onttrekkingen:	Rekeningresultaat
Omvang:	Minimale omvang conform benodigd weerstandsvermogen
Duur:	Niet van toepassing

BoeCult	
Aard en reden:	Dit egalisatiereserve is bedoeld om jaarlijks een cultureel evenement te organiseren voor de inwoners van de gemeente Boekel.
Toevoegingen:	Rekeningresultaat
Onttrekkingen:	Rekeningresultaat
Omvang:	Geen minimale of maximale omvang bepaald
Duur:	Niet van toepassing

Budgetoverheveling	
Aard en reden:	Ten behoeve van een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering, alsmede met het oog op de rechtmatigheid eis is het noodzakelijk dat er een mogelijkheid is om bepaalde budgetten eenmalig over te hevelen naar een volgend boekjaar.
Toevoegingen:	Dotatie vanuit exploitatie
Onttrekkingen:	Storting naar exploitatie
Omvang:	Geen minimale of maximale omvang bepaald
Duur:	Niet van toepassing

Vitaal Buitengebied Boekel	
Aard en reden:	De reserve Vitaal Buitengebied Boekel moet worden besteed aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteitsverbeteringen van het Boekelse buitengebied. Dit kan fysieke kwaliteitsverbetering zijn die voortvloeit uit de Structuurvisie Boekel, uit het beleid van de provincie Noord-Brabant of eventuele projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma Vitaal landelijk Boekel.
Toevoegingen:	Storting ontwikkelingsbijdrage vanuit exploitatie
Onttrekkingen:	Bestedingen conform vastgesteld VBB
Omvang:	Geen minimale of maximale omvang bepaald
Duur:	Niet van toepassing

Egalisatiereserve Stichting de Speeltrein

Aard en reden:	Dit betreft een egalisatiereserve. Jaarlijks wordt een bedrag begroot in de exploitatie van € 15.000. Hiervan zullen de kosten van onderhoud en vervangingsinvesteringen worden gedekt. De over- en onderschrijdingen zullen worden geëgaliseerd middels deze reserve. Cf. Raadsbesluit 15 december 2016.
Toevoegingen:	Saldo exploitatie van de Speeltrein
Onttrekkingen:	Saldo exploitatie
Omvang:	Maximale omvang € 100.000
Duur:	Niet van toepassing

Herplantverplichtingen

Aard en reden:	De reserve herplantverplichtingen betreft een egalisatiereserve om invulling te geven aan herplant inzake verleende kapvergunningen.
Toevoegingen:	Saldo exploitatie
Onttrekkingen:	Saldo exploitatie
Omvang:	Niet van toepassing
Duur:	Niet van toepassing

Voorzieningen**Wegbeheer**

Aard en reden:	De egalisatievoorziening wegbeheer is bestemd voor het opvangen van grote fluctuaties in de onderhoudskosten van het wegbeheer.
Toevoegingen:	Jaarlijkse dotatie vanuit exploitatie (cf. vastgesteld wegbeheersplan)
Onttrekkingen:	Werkelijke onderhoudsuitgaven
Omvang:	Conform wegbeheerplan
Duur:	Niet van toepassing

Onderhoud gebouwen

Aard en reden:	De voorziening voor onderhoud van gebouwen is bestemd voor dekking van de uitgaven voor onderhoud van gebouwen conform het vastgestelde gebouwenbeheerplan (MOP).
Toevoegingen:	Jaarlijkse dotatie vanuit exploitatie (cf. vastgesteld gebouwenbeheersplan)
Onttrekkingen:	Werkelijke onderhoudsuitgaven
Omvang:	Conform gebouwenbeheerplan
Duur:	Niet van toepassing

Pensioenverplichtingen

Aard en reden:	De voorziening pensioenverplichtingen is bestemd voor toekomstige pensioenverplichtingen voor de zittende wethouders.
Toevoegingen:	Jaarlijkse dotatie vanuit exploitatie
Onttrekkingen:	Werkelijke uitgaven
Omvang:	Conform actuariële waardenberekening
Duur:	Niet van toepassing

Grondbedrijf (verliesgevende complexen)

Aard en reden:	De voorziening grondbedrijf is bestemd voor dekking voor verliesgevende grondbedrijf complexen. Bij het afsluiten van een grondbedrijf complex komt de component die in het verleden gestort is vrij te vallen voor het afdekken van het negatief resultaat.
Toevoegingen:	Dotatie vanuit exploitatie
Onttrekkingen:	Conform vastgestelde grondbedrijfcomplex
Omvang:	Conform vastgestelde grondbedrijfrapportage
Duur:	Niet van toepassing

Gemeentelijk RioleringsPlan

Aard en reden:	De kapitaaluitgaven van het onderhoud van de riolering alsmede de toekomstige vervangingsinvestering zijn onderdeel van het tarief. Voor dat deel van de verkregen middelen geldt een specifieke besteding en dient een voorziening gevormd te worden.
Toevoegingen:	Dotatie vanuit exploitatie
Onttrekkingen:	Conform vastgesteld POW&R (vGRP)
Omvang:	Conform vastgesteld POW&R (vGRP)
Duur:	Niet van toepassing

Afvalstoffenheffing

Aard en reden:	Het uitgangspunt voor de voorziening afvalstoffenheffing is dat de kosten en opbrengsten voor het inzamelen van afval begrotingstechnisch budgettair neutraal zijn. Indien er een positief/negatief resultaat wordt behaald op het 'product' afval zal dit gestort worden in de voorziening afvalstoffenheffing.
Toevoegingen:	Dotatie vanuit exploitatie
Onttrekkingen:	Negatief resultaat uit exploitatie
Omvang:	Niet van toepassing
Duur:	Niet van toepassing

Dubieuze debiteuren

Aard en reden:	De voorziening dubieuze debiteuren is bestemd voor met name debiteuren inzake leenbijstand en belastingen, daar waar een risico is dat men niet aan de betaalverplichting (aflossing) kan voldoen.
Toevoegingen:	Dotatie vanuit exploitatie
Onttrekkingen:	Storting naar exploitatie
Omvang:	Niet van toepassing
Duur:	Niet van toepassing

Spaarverlof

Aard en reden:	Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een (verplichte) voorziening voor gevormd te worden.
Toevoegingen:	Dotatie vanuit exploitatie
Onttrekkingen:	Storting naar exploitatie
Omvang:	Niet van toepassing
Duur:	Niet van toepassing